

»V meni živi Kristus«^{Gal 2,20}

BOŽJA BESEDA DANES 4

Revija Slovenskega bibličnega gibanja ISSN 131-5772 XVIII (2011)

PRAVIČNOST V LJUBEZNI

Stane Kregar, Zgodovina odrešenja, župnijska cerkev svete Trojice, Odranci

*»Ko je prišla polnost časov,
je Bog poslal svojega Sina ...«*

(Gal 4,4).

UVODNA BESEDA

s. Snežna Večko, predsednica SBG

Blagoslovljene praznike Gospodovega rojstva in Božjega miru v letu Gospodovem 2012! Želim

vam voščiti z liturgičnimi besedami starodavnih himen iz molitvenega bogoslužja v božičnem času. Tako teološko bogato je njihovo besedilo, da bi jih posula kar po celi reviji. Naj bosta na tem mestu dve kitici iz večernic:

*Ti, vir rešenja, spomni se,
da si telesa našega
podobno nekdaž nase vzela
in iz Device se rodila.*

*Na tvoj slovesni rojstni dan
te zemlja in nebo slavi,
in mi, ki nas oprala je
presveta tvoja rešnja kri.*

Sestavljavci teh molitev so v mišičnem zrenju z enim pogledom zaobjeli neskončne razdalje, ki jih je v učlovečenju premostila Božja

vsemogočnost in ljubezen. Večna Božja Beseda v človeškem telesu deteta, čigar komunikacija z materjo se še ne more odvijati niti s človeškimi besedami. K nizu kontrastov med presežnimi Božjimi atributi in človeškimi. omejitvami so naši predhodniki v bogočastju obvezno pridali, čemu je ta otrok prišel iz nebes. Nobeno liturgično besedilo se ne ustavi pri jaslicah in Detetu v njih. Božič je uvertura v pasijon in jasli so podoba križa. Devica in Mati ob Detetu je v vednosti učlovečenja razlaščenca bolj kot katera koli mati na svetu in Jožef v pokorščini sprejema svoj delež vloge, da se bo Božji načrt izpolnil. Tudi mi imamo v njem svoj delež. Koliko se bo to Dete rodilo tudi danes, v naši družbi, v naši domovini in v svetu, je do nam nepoznane, a resnične mere odvisno tudi od nas, če po naših delih odseva v našem življenju. Čudovito je bilo to jasno v oddaji o Pedru Opeki na božič na TV Sloveniji. Čutenje vseh je izrazila njegova sodelavka z besedami:

On predstavlja Boga med nami.

Predstavljati Boga med nami. Najlepša želja, ki si jo lahko voščimo za božič. In to je moje voščilo vam vsem, drage bralke in bralci naše revije Božja beseda danes. V njej bomo tudi v tem letu razlagali svetopisemske odlomke, ki nam odkrivajo globine Božjega življenja. Nadaljevali bomo s predstavitvami metod dela s Svetim pismom, ki vam pomagajo pri poglobljanju v Božjo besedo. Posebej je ta rubrika namenjena voditeljem bibličnih skupin, na kar se pripravlja vse več udeležencev biblične specializacije na Katehetsko pastoralni šoli.

Tokrat prejmete tudi liturgične koledarčke z mislimi svete Klare iz Assisija. S tem bomo zaenkrat prenehali objavljati liturgični koledar na zadnjih dveh straneh revije, kjer bodo druge biblične vsebine. Zaenkrat bomo tudi prešli na tri številke revije na leto, vendar se vsebina zaradi omenjene preureditve ne bo bistveno zmanjšala.

Božja beseda danes je revija, ki jo izdaja Slovensko biblično gibanje.

Revija izhaja štirikrat letno (marca, junija, septembra in decembra).

Naslov gibanja in uredništva:

Poljanska 2, 1000 Ljubljana,
tel.: (01)43-14-278, (01)43-25-105 in
(02)25-24-472, <http://sbg.rkc.si/>

Uredniški odbor:

doc. dr. s. Snežna Večko (odgovorna urednica),
terezija.vecko@guest.arnes.si
doc. dr. Marijan Peklaj (zanimajo me),
marijan.peklaj@guest.arnes.si
prof. Bogomir Trošt (dogajanja)
bogomir.trost@rkc.si

Cena: priporočen dar 5 EUR na leto

Transakcijski račun pri Krekovi banki:

št.: S156 2420 0900 4563 958

Priloga in izvedba: Salve d. o. o. Ljubljana

Vsebina

UVODNA BESEDA (doc. dr. s. Snežna Večko) 2

MODROST ŽIVLJENJA

Biblična teologija smisla (Marjeta Longyka) 3

Mesto reveža v dekalogu (Samo Skralovnik) 7

Božič čez petsto let (Matic Kristan) 10

METODE DELA S SVETIM PISMOM

Identifikacija (Magdalena Mačus - Princ) 11

Kamniti vrč (Roman Rovšek) 12

VZEMI IN BERI (Pripravlja doc. dr. s. Snežna Večko) 15

V tej številki boste dobili tudi položnico in se vam iskreno zahvaljujemo za vsak vaš dar za našo biblično revijo.

Fotografije: naslovnica, str. 9, 11, 12, 13 s. Snežna Večko, str. 3 Anja Longyka.

MODROST ŽIVLJENJA

Marjeta Longyka

BIBLIČNA TEOLOGIJA SMISLA

Članek je nastal na podlagi zaključne naloge na Šoli za poslanstvo pod mentorstvom p. mag. Mia Kekića.

Smisel – tako nežna, navidezno nedolžna beseda! V resnici pa za človeka tako mogočno gibalo, ki iz globine, tudi kadar se tega ne zavedamo, oblikuje in giblje vse naše življenje. Od tega, da se zjutraj podam v hladno jesensko jutro; do tega, ali zaupam Bogu, da ima s stvarstvom kak svoj namen, tudi če ga ne poznam in ne razumem – ali pa se počutim vržena v drobilnico nerazumljivih naključij in prepuščena vesoljskim silam, ki se stekajo v veliki nič. Smisel je tisti čopič, ki vsak trenutek mojega življenja, vsak dogodek, srečanje, ... obarva s celo paleto barv; če pa ne, ne znam videti drugega kot vesoljski mrz in temo.

Za uvid v praznino nesmisla se ni potrebno ozreti v nepredstavljivo daljno prihodnost, ko bodo zvezde porabile vse svoje jedrsko gorivo in bodo kot mrtve temne kovinske krogle brezciljno tavale v neskončnosti vesolja¹. Dovolj se je ozreti na

1 **Islam, Jamal N. (1989).** *Konačna sudbina vasione.* Beograd: »Vuk Karadžić«.

konec vsakega človeškega življenja. Kaj nam govorita prah in pepel, ki ostaneta za nami? Govorita nam o nesmiselnosti in praznoti vsakršnega našega prizadevanja. Kakšen smisel ima sreča ali nesreča, trpljenje ali radost, zdravje, bolezen, dobrota, ... če je na koncu vse izročeno prahu in pepelu? Če ne vidimo onkraj tega pepela?

Človek je bitje, ki se o tem sprašuje in najdeva odgovore že od pradavnine, morda že od svojih začetkov. »Biti-človek se začne z iskanjem smisla in se dopolni v izpolnitvi smisla,« je zapisala Elizabeth Lukas².

Kaj je smisel

Beseda *smisel* nam po Slovarju slovenskega knjižnega jezika pomeni³: kar se hoče s čim doseči, in kar dela kako dejavnost, dogajanje vredno, utemeljeno.

V leksikonu Morala in etika-Vladimir Sruk⁴ opredeli *smisel* življenja, osmišljanje življenja tako le: »Človek se z vprašanjem o smislu življenja lahko sooči na najrazličnejše načine in na različnih ravneh: 1. lahko se sprašuje o smislu vsega živega – na tem planetu in morda še kje v vesolju; 2. lahko se sprašuje o smislu obstoja človeštva, torej o poglavitnem pomenu in poslanstvu človeške vrste; 3. lahko se sprašuje o

2 **Lukas, E. (1993).** *Družina in smisel.* Celje: Mohorjeva družba, str. 39.

3 *Slovar slovenskega knjižnega jezika.* 4. knj. Preo-Š. (1985). Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, str. 765.

4 **Sruk, V. (1986).** *Morala in etika.* Ljubljana: Cankarjeva založba, str. 416-417.

smislu svojega lastnega, individualnega bivanja – čemu živi in katera je njegova temeljna bivanjska naloga. – So ljudje, ki ki premišljajo o življenju izključno s stališča vsakdanjosti, do kraja pragmatično: temu je eksistenčni smisel družinsko življenje ali poklicno delo, onemu politična aktivnost, drugemu spet bogatenje, kopičenje dobrin itn. Posamezniki se dvigajo na višje ravni osmišljanja življenja v umetniškem ustvarjanju, z religiozno-moralno spekulacijo, s filozofsko refleksijo. Tudi znanstveno snovanje pogosto prispeva svoj delež k človekovim naporom, da bi se dokopal do umevanja smisla življenja /.../

Če govorimo o smislu, ne moremo mimo Viktorja Emanuela Frankla in njegove logoterapije (terapije s smislom).⁵

Frankla je smisel življenja postavil v središče svoje teorije in terapije. V 20. stoletju, pravi Frankl, se je občutek nesmiselnosti in praznine razširil po vsem svetu. Človeka ne vodijo več nagoni, ni več zvest tradiciji; kar ga je določalo dotlej. Človek je postal odgovoren, da si smisel poišče sam. Iz bivanjske praznote izhaja skupinski nevrotični sindrom, ki se razcepi v tri simptome: agresivnost, zasvojenost in depresijo.

Smisel ni nekaj splošnega, ampak si ga vsak človek išče sam zase. Tudi ni nekaj stalnega, lahko se spreminja iz dneva v dan. Lahko ga iščemo v treh smereh:

5 **Bohak, J. (1983).** *Kaj je logoterapija ali »zdravljenje s smislom«.* V: Frankl, V. E., *Psiholog v tabo-rišču smrti.* Celje: Mohorjeva družba, str. 111-114.

- v ustvarjanju kakega dela
 - v doživljanju kake vrednote (npr. narave, kulture, ljubezni)
 - v trpljenju (Ganljiva je Franklova izkušnja iz koncentracijskega taborišča. Njegovi sojetniki so se spraševali: »Če ne bomo preživeli, ima potem vse naše trpljenje sploh kakšen smisel?« Frankla pa je stiskalo drugačno vprašanje: »Ima vse to trpljenje, to umiranje okrog nas kak smisel? Kajti, če ne, potem bi sploh ne imelo smisla, da preživiš taborišče.«⁶)

Glede smisla trpljenja pa se Frankl sprašuje, ali je človeku sploh lahko razviden. Po analogiji z odnosom živali do človeškega sveta razmišlja, ali ni podoben odnos človeka do Boga. Opica, ki v laboratorijskih poskusih prejema boleče injekcije, ne more doumeti smisla svojega trpljenja. »Ali nismo prisiljeni domnevati, da tudi nad človeškim svetom obstaja človeku nedostopen svet, katerega smisel, katerega nadsmisel je edino, kar bi lahko dalo smisel človekovemu trpljenju?« se sprašuje Frankl.⁷

Po Franklu naj se pri iskanju smisla človek ne sprašuje, kaj lahko pričakuje od življenja, pač pa, kaj življenje pričakuje od njega. Vsak dan nam življenje postavlja vprašanja. Naša naloga je, da nanje odgovorimo. V tem je naša svoboda in odgovornost; v tem lahko iščemo smisel. Smisla se človek ne zaveda vedno – možno je osmisliti še tako zavoženo življenje in poiškati smisel za nazaj, pravi Frankl.

Rekli smo, da logoterapija ne išče splošnega, univerzalnega smisla. Frankl se je zavedal, da sodi iskanje takega smisla na področje religij.

6 Frankl, V. E. (1983). *Psiholog v taborišču smrti. Celje: Mohorjeva družba, str. 58.*

7 Frankl, V. E. (2005). *Človek pred vprašanjem o smislu : izbor iz zbranega dela. Ljubljana: Pasadena, str. 54.*

iz arhiva SBC.

V knjigi *Človek pred vprašanjem o smislu*⁸ ga imenuje nadsmisel; to je: »tisti problem, ki se ukvarja z vprašljivim smislom vsega dogajanja, ki se loteva na primer vprašljivega 'cilja in smotra' sveta v celoti ali vprašanja o smislu usode, ki nas zadeva, ali stvari, ki se nam godijo. Kajti morebitni pritrdilni odgovori na vsa ta vprašanja so rezervirani za vero.« Tako smo prišli do jedrnega vprašanja te naloge.

Pri iskanju izražanja smisla v Svetem pismu sem se opirala na Biblični leksikon⁹ ter Slovar, Kazalo in opombe v Slovenskem standardnem prevodu Svetega pisma Stare in Nove zaveze¹⁰.

V Svetem pismu besede *smisel* ni, vsaj ne v Slovenskem standardnem prevodu¹¹ (pojavi pa se pri-

devniška oblika *smiseln* – v Rim 12,1). To seveda ne pomeni, da Sveto pismo o smislu ne govori. Celozelo velik pomen daje smislu. Da beseda *smisel* v Svetem pismu ne nastopa, si razlagam s tem, da to ni pretežno modrostna knjiga, zato o smislu ne govori izrecno.

Na kakšen način se bom lotila razbiranja smisla v Svetem pismu? Najbolje se mi zdi skozi velike svetopisemske teme opazovati, kakšen smisel jim pripisuje Sveto pismo.

Opazovala bom naslednje teme:

- stvarjenje sveta in človeka
- Božja zaveza s človekom
- odrešenje
- trpljenje.

Stvarjenje

V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo (1 Mz 1,1). To je prva poved v Svetem pismu. V 1. poglavju Prve Mojzesove knjige vidimo Stvarnika sredi močnega ustvarjalnega zamaha. Ustvarja z ljubeznijo in naklonjenostjo, pa tudi z radovednostjo, kaj bo nastalo. Ko vidi, »da je dobro«, ustvarja naprej. Kot bi ljubeče ustvarjal primeren dom za človeka. Ob prvi omembi človeka, ko ga Bog šele načrtuje, je človek že dobil svojo nalogo: naj bo skrbnik stvarstva in božji sode-

8 Frankl, V. E. (2005), str. 211.

9 Grabner-Haider, A., Krašovec, J. (1984). *Biblični leksikon. Celje: Mohorjeva družba, ustrežna gesla.*

10 Sveto pismo Stare in Nove zaveze: Slovenski standardni prevod iz izvornih jezikov: študijska izdaja (2001). Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije.

11 Sveto pismo na internetu. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije (cop. 2001-2006). Dostopno na: <http://www.biblija.net/biblija.cgi>.

lavec. Isto ponovita prva in druga pripoved o stvarjenju neposredno po stvarjenju človeka:

Bog je rekel: »Naredimo človeka po svoji podobi, kot svojo podobnost! Gospoduje naj ribam morja in pticam neba, živini in vsej zemlji ter vsej laznini, ki se plazi po zemlji!« (1 Mz 1,26)

Bog ju je blagoslovil in Bog jima je rekel: »Bodita rodovitna in množita se, napolnita zemljo in si jo podvrzita; gospodujta ribam v morju in pticam na nebu ter vsem živalim, ki se gibljejo po zemlji!« (1 Mz 1,28, prim. 1 Mz 2,15)

Bog je torej ustvaril svet in človeka po svoji podobi, da bi postal oskrbnik in gospodar stvarstva – torej sodelavec Boga, ki stvarstvo vsak trenutek ustvarja (Ps 104,27-30; prim. Ps 65,10-14; 33,6-9; Apd 17,28).

Nova zaveza nadaljuje nauk o stvarjenju in odpira nove vidike: Bog Stvarnik se je razodel kot Oče Jezusa Kristusa; Jezus pa kot Božja Beseda, logos, ki je bil od začetka pri Očetu in je srednik stvarjenja:

V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je nastalo po njej in brez nje ni nastalo nič, kar je nastalo. /.../ V svojo lastnino je prišla, toda njeni je niso sprejeli. Tistim pa, ki so jo sprejeli, je dala moč, da postanejo Božji otroci, vsem, ki verujejo v njeno ime in se niso rodili iz krvi ne iz volje mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga. In Beseda je postala meso in se naselila med nami. (Jn 1,1-3.11-14)

Ta je podoba nevidnega Boga, prvorojenec vsega stvarstva, kajti v njem je bilo ustvarjeno vse, kar je v nebesih in kar je na zemlji, vidne in nevidne stvari, tako prestoli kakor gospostva, tako vladarstva kakor oblasti. Vse je bilo ustvarjeno po njem in zanj. (Kol 1,15-16)

Vse je ustvarjeno po Kristusu in zanj. Spet je tukaj izražen namen sobivanja, sodelovanja z Bogom. Bog nas je po Jezusu privedel spet pred svoje obličje.

Po Kristusu pa bo prišlo ob koncu zgodovine na svet tudi novo stvarjenje:

Nato sem videl novo nebo in novo zemljo. Kajti prvo nebo in prva zemlja sta izginila in morja ni bilo več. Videl sem tudi sveto mesto, novi Jeruzalem, ko je prihajal z neba od Boga, pripravljen kakor nevesta, ki se je ozaljšala za svojega ženina. In zaslišal sem močen glas, ki je prišel od prestola in rekel: »Glej, prebivališče Boga med ljudmi! In prebival bo z njimi, oni bodo njegova ljudstva in Bog sam bo z njimi, njihov Bog. In obrisal bo vse solze z njihovih oči in smrti ne bo več, pa tudi žalovanja, vpitja in bolečine ne bo več. Kajti prejšnje je minilo.« Tisti, ki je sedel na prestolu, pa je rekel: »Glej, vse delam novo!« (Raz 21,1-5, prim. Apd 17,26-27)

Iz tega vidimo naslednje: Bog je stvarnik, ki stvarstvo venomer ustvarja in ima do njega ljubeč odnos. Njegova želja za človeka, njegovo podobo, je, da bi skrbel za stvarstvo in tako postal božji sodelavec in soustvarjalec; ter da bi iskal Boga in živel z njim v sožitju.

Zaveza

GOSPOD Bog je zasadil vrt proti vzhodu v Edenu in je tja postavil človeka, katerega je bil izoblikoval (1 Mz 2,8). Človek pa se je svojemu Stvarniku in skrbniku kmalu izneveril. Hotel je biti samostojen in neodvisen, hotel je postati »kakor bog«. Tako se je od Boga odtrgal.

Tu se začne Božja hoja za človekom, Božja lakota in žeja po človeku. Bog človeka nikoli ne zapusti, vedno ga poišče in mu predlaga novo zavezo, kljub človeški nezve-

stobi in izneverjanju. Vedno znova mu ponudi novo sodelovanje.

Stara zaveza

Tako najdemo v Stari zavezi: zavezo z Noetom (1 Mz 9), z Abrahamom (1 Mz 15-17), Sinajsko zavezo (2 Mz 19 sl.), zavezo z Davidom (2 Sam 7) in levitsko zavezo (4 Mz 18,19).

Bog je ponudil človeku zavezo kot dar, zaradi svoje ljubezni in milosti. Ponudil mu je svoje varstvo in prijateljstvo, pričakoval pa v zameno zvestobo in izpolnjevanje zapovedi. Zakaj se je Bog tako trudil z ljudmi? Na veliko mestih najdemo odgovor:

Zdaj pa, če boste res poslušali moj glas in izpolnjevali mojo zavezo, mi boste posebna lastnina izmed vseh ljudstev, kajti moja je vsa zemlja. (2 Mz 19,5; prim. 4 Mz 15,41; 5 Mz 4,29-40)

Bog je torej želel vedno znova vstopati v odnos s človekom – želi biti njegov Bog. Tudi, kadar zaradi nezvestobe težko zadržuje svojo jezo:

GOSPOD je rekel Mojzesu: »Reci Izraelovim sinovom: »Trdovratno ljudstvo ste! Ko bi le za trenutek hodil v tvoji sredi, bi te pokončal. Zdaj pa snemi okrasje! Potem bom videl, kaj naj storim s teboj.« (2 Mz 33,5-6; prim. Ps 95,10)

V Sinajski zavezi je Bog Izraelu podaril zapovedi, ki služijo temu, da bi bilo človeku dobro:

O, da bi le imeli takšno srce, da bi se me vse dni bali in izpolnjevali vse moje zapovedi, da bi bilo vedno dobro njim in njihovim sinovom. (5 Mz 5,28-32; prim. 5 Mz 11,18-21)

Zadnji navedek omenja božji strah – »da bi se me bali«. Kaj to pomeni, bati se Boga? Bog je skrivnost, ki vzbuja strah; je svet, strašen in čudovit. Izraz strah božji torej ne označuje samo človekovega odziva-

nja nanj, temveč daje tudi vtis o neprimerljivi božji veličini. Človek, ki se »boji Boga«, ga časti, spoštuje in mu zaupa. Strah v običajnem pomenu se pojavi samo pri človeku, ki se Bogu, njegovi svetosti in avtoriteti, upira. Stara zaveza temelji na izpolnjevanju zapovedi in kazni, tako da je tudi strah pred Bogom v običajnem pomenu upravičen. Nova zaveza pa nam omogoča nov, bolj domač odnos z Bogom, ki je ljubezen, in nas osvobaja tega strahu:

Mi smo spoznali ljubezen, ki jo ima Bog do nas, in verujemo vanjo.

Bog je ljubezen, in tisti, ki ostaja v ljubezni, ostaja v Bogu in Bog ostaja v njem. /.../ V ljubezni ni strahu, temveč popolna ljubezen prežene strah. Strah je namreč povezan s kaznijo, in kdor se boji, ni dosegel popolnosti v ljubezni. (1 Jn 4,16.18)

Vrnimo se k smislu zaveze; Bog nam je torej podaril zapovedi, ker želi: Moje ljudstvo bodo in jaz bom njihov Bog (Jer 32,38). Zakaj? Zato, da bi bilo človeku dobro in bi podaljšal svoje dneve.

Tudi v psalmih najdemo pričevanja in razmišljanja o zavezi in o tem, kako je, če Bogu zaupamo:

Dober in iskren je GOSPOD, zato poučuje grešnike na poti.

Ponižne vodi v pravici, ponižne uči svojo pot.

Vse GOSPODOVE steze so dobrot in zvestoba

za tiste, ki ohranjajo njegovo zavezo in njegova pričevanja. (Ps 25,8-10; prim. Ps 33,18-19, Ps 23,1.4.6)

Božja lakota in žeja po človeku se srečuje s človeško lakoto in žejo po Bogu. Psalmist v tem išče smisel:

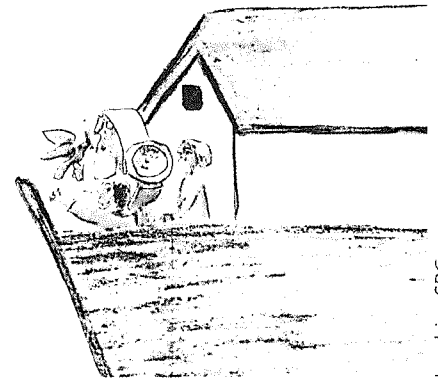
Za eno prosim GOSPODA, to skušam doseči:

da bi prebival v GOSPODOVI hiši vse dni svojega življenja,

da bi zrl GOSPODOVO milino, premišljal v njegovem templju.

(Ps 27,4)

Novo zavezo

iz arhiva SBC.

Nova zaveza

Kristus pa nam je prinesel novost - Novo zavezo:

Prav tako je po večerji vzel tudi kelih in rekel: »Ta kelih je nova zaveza v moji krvi, ki se preliva za vas. (Lk 22,20; prim. Mr 14,24)

Nova zaveza je dopolnitev in preseženje Stare zaveze¹². Novo zavezo so napovedovali že preroki:

Glej, pridejo dnevi, govori GOSPOD, ko bom z Izraelovo hišo in Judovo hišo sklenil novo zavezo. Ne zaveze, kakršno sem sklenil z njihovimi očeti tistega dne, ko sem jih prijel za roko, da bi jih izpeljal iz egiptovske dežele; to zavezo z menoj so prelomili, čeprav sem bil njihov gospodar, govori GOSPOD. To je namreč zaveza, ki jo bom sklenil z Izraelovo hišo po tistih dneh, govori GOSPOD: Svojo postavo bom dal v njihovo notranjost in v njih srce jo bom zapisal. Jaz bom njihov Bog in oni bodo moje ljudstvo. Ne bodo več učili vsak svojega rojaka, vsak svojega brata in rekli: »Spoznajte GOSPODA!«, ker me bodo poznali vsi, od najmanjšega do največjega med njimi, govori GOSPOD. Kajti njihovo

vo krivdo bom odpustil in njihovega greha se ne bom več spominjal. (Jer 31,31-34; prim Iz 42,6; 59,8)

Novozavezna besedila o stari in novi zavezi pišejo takole:

Poglavitno pri tem, o čemer govorimo, pa je tole: takšnega velikega duhovnika imamo, ki je sédel na desno prestola veličastja v nebesih in je služabnik svetišča in resničnega šotora, katerega je postavil Gospod in ne človek. Dobil je torej toliko odličnejšo službo, kolikor je tudi srednik boljše zaveze, take, ki je vzpostavljena na boljših obljubah. Ko bi bila namreč tista prva brez graje, ne bi iskali prostora za drugo. (Heb 8,1-2.6-7; prim. 7,22-25; Gal 4,21-31)

Obljube stare zaveze so se izpolnile v Kristusu, z njegovo krvjo. Z njim smo bili opravičeni in smo postali deležni božjega življenja. Stara zaveza je obvezovala k poslušnosti postavi, z novo zavezo pa je prišlo dokončno odrešenje in svobodno življenje.

Ob koncu zgodovine, beremo v Razodetju, pa bo dokončno ureničena Božja želja za človeka: *Kdor bo zmagal, bo to podedoval in jaz bom njemu Bog, on pa meni sin. (Raz 21,7)*

12 George, A., Grellot, P. (1982). Uvod v Sveto pismo nove zaveze. **Celje: Mohorjeva družba, str. 489.**

Samo Skralovnik

MESTO REVEŽA V DEKALOGU

Uvod

Ko so Janezovi učenci prišli pred Jezusa, so ga spraševali: »Učenik, odreši nas dvoma. Ali si ti tisti, ki ga pričakujemo, ali pa moramo čakati drugega?« Jezus jim je odvrnil: »Odprite oči, opazujte, glejte okrog sebe in skušajte sami ugotoviti. To, kar boste videli, če boste odprli oči, je: slepi vidijo, hromi hodijo, za reveže (ptōchoi) je poskrbljeno (Mt 11,5, Lk 7,22).« Več jim ni povedal. Toda sklep je bilo že čutiti v zraku. »Če so najbolj zapostavljeni postavljeni na prvo mesto, je to znamenje, da je Odrešenik že prišel in da sem to jaz.«

To je tisto izročilo, ki ga dvajset stoletij krščanstva ni nikdar postavilo na laž: tisti, ki so resno jemali Kristusa, so resno jemali tudi reveže. O tem pričajo najbolj pravi in pristni člani Cerkve, svetniki. In svetniki so bili vselej na strani revežev. In kako bi mogli kaj drugega reči za »starozavezne svetnike«, preroke. Tudi ti so bili vselej, in mnogokrat za ceno lastne glave, na strani revežev in ubogih. Bili so glasniki Boga, ki se je zavzemal za majhnega, nemočnega, revnega ... Boga, ki je svojo podobo razodeval tudi v desetih Božjih zapovedih. Si je potemtakem sploh mogoče predstavljati, da bi Dekalog, deset Božjih zapovedi, temeljni kamen judovstva in celotnega zahodnega

sveta, ne ravnal podobno? Retorično vprašanje.

Odgovor na zgornje vprašanje je pravzaprav zelo preprost: Ne, tega si ni mogoče zamisliti. Dekalog ubovega in revnega ni spregledal: Dekalog in Jezus predstavlja istega JAZ SEM. Vendar z vidika zgodovinskega razvoja in pogojenosti ugotavljamo, da deset Božjih zapovedi ni bilo napisano na kamnite plošče z Božjim prstom, kakor si biblično izročilo prizadeva prikazati njihov izvor - vsaj ne v takšni obliki, kot jih poznamo danes. Zapovedi so bile v vsakem obdobju na neki način podvržene svojemu času in razmišljanju. S tem pa se njihov božanski izvor seveda ne postavlja pod vprašaj.

Zgodovinsko-kritični pogled na razvoj deset Božjih zapovedi

Sodobne kritične šole sedanje oblike desetih zapovedi ne pripisujejo Mojzesovi dobi. Velja prepričanje, da je sedanja oblika zapovedi plod dolgega zgodovinskega razvoja. Z največjo gotovostjo nastanek lahko pripišemo eksilskemu obdobju (587-530 pr. Kr.) ali stoletju po njem. Prvotna oblika zapovedi pa naj bi nastala v obdobju pred Ozejem (prim. Oz 4,2; Jer 7,9), saj klasični preroki 8. stoletja pred Kristusom že predpostavljajo temeljne zakone, ki so močno povezani z Dekalogom, kar kaže na to, da jim je bil Dekalog kot zbirka že dobro poznan. Tudi citati v psalmih, »ogledalu svetopisemske pobožnosti« (prim. Ps 50,18-19; 81,10-11), kažejo na zgodnejši datum.

Zapovedi so bile v svoji prvotni obliki podvržene različnim revizijam in razširitvam. Med razširitve, ki kažejo na velike razlike v slogu in vsebini, štejemo

različne opozorilne stavke:

"/.../ kajti GOSPOD ne bo pustil brez kazni tistega, ki po

nemarnem izgovarja njegovo ime!» (2 Mz 20,7),

dodatne podrobne opise:

"/.../ ne opravljaj nobenega dela, ne ti ne tvoj sin ne hči ne hlapec ne dekla ne živina ne tujec, ki biva znotraj tvojih vrat! (2 Mz 20,10)

in deležniške pripise:

"/.../ ki obiskujem krivdo očetov na sinovih, na tretjih in na četrtih, tistih, ki me sovražijo, toda izkazujem dobroto tisočem, tistim, ki me ljubijo in izpolnjujejo moje zapovedi (2 Mz 20, 5-6).

Raznolikost, ki jo povzročajo neenakomerni vstavki motivirajočih stavkov, preskoki iz prve osebe govornika v tretjo, različni utemeljitvi sobotne zapovedi v 2 Mz in 5 Mz ipd. so strokovnjake usmerili k iskanju oz. rekonstrukciji izvirne oblike desetih zapovedi.

Od teh raziskav se najpravičnejša zdi teorija, ki pravi, da je izvirnik vseboval zelo kratke brezpogojne izjave oz. zapovedi. To so bili kratki kategorični stavki, večinoma v negativni obliki.

Prim. rekonstrukcija izvirne oblike (ppt)

1. Jaz sem Gospod tvoj Bog, ne imej drugih bogov poleg mene.
2. Ne izdelaj si rezane podobe.
3. Ne prisegaj po nemarnem ob imenu Gospoda, svojega Boga.
4. Spominjaj se sobotnega dne.
5. Spoštuj očeta in mater.
6. Ne ubijaj.
7. Ne prešuštvuj.
8. Ne kradi.
9. Ne pričaj po krivem proti svojemu bližnjemu.
10. Ne želi si hiše svojega bližnjega.

Med strokovnjaki obstaja soglasje, da je starejša oblika najbolje ohranjena v prvi, šesti, sedmi, osmi in deveti zapovedi. Razlaga,

opravičilo oz. obljube, ki so povezane z drugo, četrto in peto zapovedjo, in (pozor) **naštevanje stvari, po katerih ne smemo hlepjeti v deseti zapovedi, so rezultati kasnejših redakcij.** Ob tem moramo biti pozorni na dejstvo, da kadar je govora o razvoju starozaveznega prava, je razširitev vedno odgovarjala določeni potrebi: daljše zapovedi in pogosteje navedeni zakoni so bili tisti, s katerimi je imela izraelska skupnost največ problemov. Lahko povemo tudi drugače: vsaka zapoved v Dekalogu je tako kratka, kot je le mogoče, ob tem vsaka dodatna beseda predstavlja rezultat posebne potrebe in je rezultat spreminjanja uporabe.

Deseta Božja zapoved

Od vseh zapovedi, ki se nahajajo v drugi polovici diptiha (po judovsem štetju), tj. v polovici, ki se ukvarja z odnosom človek-človek, je deseta Božja zapoved najdaljša in je bila torej podvržena največ spremembam:

Hipotetična izvirna oblika:

Ne želi si hiše svojega bližnjega

Današnja oblika: **Ne poželi hiše bližnjega svojega, ne poželi žene bližnjega svojega, ne hlapca njegovega, ne deklet njegove, ne vola, ne osla njegovega, ne ničesar, kar je bližnjega tvojega.** (CHR)

Spoznanja zgodovinsko-kritične metode:

izvirna oblika zapovedi so kratki kategorični stavki

razširitev je vedno odgovarjala na določeno potrebo: daljše zapovedi in pogosteje navedeni zakoni so bili tisti, s katerimi je imela izraelska skupnost največ problemov.

To kaže na to, da je izraelska skupnost z družbeno realnostjo, na katero se deseta Božja zapoved odziva, imela nemalo preglavic. Ob tem se takoj pojavi logično vpra-

šanje: Na kaj se deseta Božja zapoved odziva? Ali še bolje: Kaj deseta Božja zapoved prepoveduje?

Deseta Božja zapoved - semantični pristop

Če želimo odgovoriti na zastavljeno vprašanje, moramo najprej zamenjati metodološki, tj. zgodovinsko-kritični pristop, ki smo smo ga posluževali do te točke, s semantičnim pristopom. Natančneje; s semantično študijo besednega polja hmd (ne (po)želi – heb. lo tahmod), ki v 2 Mz 20,17 označuje poželenje (razloži: kaj pomeni semantična študija besednega polja, ter da se bomo omejili samo na Dekalog v 2 Mz).

Izsledki semantične študije ne dajejo enoznanih odgovorov: prepoved poželenja v deseti Božji zapovedi je po eni strani mogoče razumeti zgolj kot prepoved želje, zdi pa se, da ima besedilo v mislih prepoved konkretnega dejanja, ki želji sledi. Prepoved dejanja, za razliko od prepovedi želje (vsekakor drži, da se vsako dejanje najprej prične z mislijo, željo), se namreč sklada s višje predstavljeno logiko, ki jo odkrije kritično-zgodovinski pristop, tj. da so Zapovedi odsev neke družbene realnosti oz. da v svoji končni obliki do določene mere odgovarjajo na družbeno realnost. Če jo namreč razumemo samo kot prepoved želje, s tem trdimo, da je deseta Božja zapoved edina v vrsti desetih, ki se NE navezuje na dejanja (ob strani moramo pustiti vse teološke razlage). Tako razumljena zapoved težeje odgovarja na vprašanje družbenega konteksta: Izraelska družba je imela težave s poželenjem? Gotovo. Vendar, kakor bomo pokazali nižje, poglobljena socialna težava ni bila v samem poželenju (ki vedno ni nujno, da se spremeni v dejanje), temveč v dejanju, ki je poželenju sledilo. Kaj imam s tem v mislih?

Rezultati, res da ne dokončni, semantične študije kažejo, da **hebrejski koren hmd izvirno označuje občutje, ki neizogibno vodi do konkretnega dejanja.** To lahko sklepamo na sledečih primerih pojavljanja hebrejskega termina:

- **poželeti – vzeti:** hmd (poželeti) se v besedilu pogosto pojavlja v paru z hebrejskim glagolom qzl (vzeti):

- *“Zahlepel sem po vsem in vzela ...”* (Joz 7,21)

- *“ne želi si srebra in zlata, ki je na njih, in si ga ne jemlji ...”* (5 Mz 7,25)

- *»Vi pa se varujte tega, kar je predmet zakletve, da se ne **polakomnite** in ne **vzamete** kaj zakletega!«* (Joz 6,18)

- **poželeti – ropati/pograbiti:** ista posledica je razvidna, ko se hmd (poželeti) pojavi v paru s gzl (ropati, pograbiti):

- *“**Poželijo** polja in jih **pograbijo**, hiše in jih **vzamejo** ...”* (Mih 2,2)

Na nekaterih mestih je zaporedno razmerje med poželenjem/željo in posledičnim dejanjem tako blizu, da dejanje samo ni niti omejeno:

*»Kajti pregnal bom narode pred teboj in razširil tvoje pokrajine in nihče si ne bo **poželel** tvoje dežele, kadar pojdeš, da se prikažeš pred obličjem Gospoda, svojega Boga, trikrat v letu«* (3 Mz 34,24).

Bog v pričujočem besedilu Izraelu zagotavlja, da sovražniki ne bodo ogrožali njihove zemlje. Poželel se torej razume, kot ogrozati, zavzeti. Med poželenjem in dejanjem je torej enačaja.

Še posebej pa to velja za mesta, kjer je subjekt Bog sam:

*»Zakaj gledate z zavistjo, gore z mnogimi vrhovi, na goro, ki si jo je Bog **zaželel** za svoje bivališče, kjer bo GOSPOD prebival na veke?«* (Ps 68,17)

Povsem jasno je, da Božja namera ni ostala pri želji. Ko je subjekt želje/poželenja Bog sam, med željo in aktualizacijo ni nobene razlike.

V skladu s predstavljenimi besedili, **deseta Božja zapoved v 2 Mz 20,17 s prepovedjo poželenja prepoveduje ne le misli in naklepe, ampak ima v mislih predvsem prepoved realizacije poželenja. Prepoveduje torej dejanja, ki želji sledijo.**

Tako lahko končno odgovorimo na vprašanje: Kaj deseta Božja zapoved prepoveduje? Na kakšno družbeno realnost se s svojo dolgo formulacijo odziva? Odgovora sta na dlani: deseta Božja zapoved prepoveduje poželenje, ki ima kot posledico konkretno dejanje. S PREPOVEDJO poželenja se deseta Božja zapoved odziva na tisto družbeno oz. socialno stanje, ki je bila posledica človeških dejanj poželenja (v najširšem smislu besede, kar zajema nezakonito prilaščanje zemlje na račun malih kmetov, izkoriščanje dninarjev, jemanje obresti, jemanje zastavljenega,

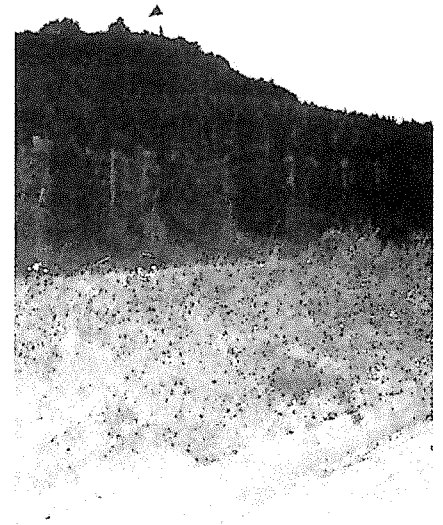
podkupovanje sodnikov v namen prodaje dolžnikov v suženjstvo, goljufanje pri utežnih merah itd.). Posledica teh dejanj je bila mnogokrat, gotovo pa ne izključna, revščina.

Vsi omenjeni »mehanizmi poželenja« so povzročili, da so žrtve dejanj poželenja obubožale in postale revne (v kolikor niso bile že prej – revni so bili vedno najbolj ranljivi del vsake družbe). **Deseta Božja zapoved**, in s tem se nikakor ne izčrpa, **prepoveduje poželenje, katerega posledica je revščina ekonomskega izkoriščanja.** Naštevaje stvari, po katerih ne smemo hlepiti v povezavi z deseto zapovedjo – hiše, žene, hlapca, dekle, vola, osla oz. ničesar kar je bližnjega tvojega -, je rezultat družbene stvarnosti: v primeru desete Božje zapovedi, najverjetneje revščine, ki je bila posledica človeških dejanj poželenja.

Zaključek

Po umeščenosti v svetopisemsko pripoved in po svoji vsebini je Dekalog eden izmed poglobitnejših tekstov judovske in krščanske vere. »Deset besed« so v času templja vsako jutro recitirali pred »Poslušaj, Izrael!« (5 Mz 6,4–9), ki velja danes za povzetek oz. veroizpoved judovstva. Spremembe, ki so nastopile pri besedilu takšne vrste, so morale biti zelo tehtne. Kakšni so ti tehtni razlogi? Kakšno zgodovinsko ozadje odsevajo?

S pomočjo kombinacije zgodovinsko-kritične in semantične metode smo odkrili, da »tehtni razlogi« odkrivajo družbeni sistem, ki je **dopuščal realizacijo poželenja** (načine smo samo omenili) in katerega posledica je bila v mnogih primerih revščina. Čeprav je takšen sistem bil »tehnično« (še posebej če ga primerjamo z družbenimi sistemi okoliških ljudstev) povsem legalen, je bil v temeljnem

nasprotju s podobo Boga, ki se je razodeval Izraelu. Zaradi tega moramo končno obliko desete Božje zapovedi razumeti v širšem kontekstu, in sicer kot reakcijo zoper omenjeni gospodarski in ekonomski vzorec, ki je v procesu prehoda iz nomadskega načina življenja postaja(l) tudi med Izraelci prevladujoč. Čeprav je res, da se izraelska družba od svojih (starejših) sosedov, vsaj kar zadeva odnos do revnega sloja prebivalstva in delno tudi vzvodov, ki so proizvajali nove revne, ni razlikovala v ničemer bistvenem, je reven, nižji sloj družbe vendarle imel za svoje preživetje veliko boljše (pravne) pogoje. S tem imamo v mislih tolikokrat omenjeno dolžino desete Božje zapovedi: dolžina desete Božje zapovedi namreč ne odseva le anomalije, ki jo je povzročalo poželenje in njegova konkretizacija. Nesporno namreč odkriva tudi obratno – tendenco Izraela, da bi te črne luknje družbenega sistema zakrpal, tj. preprečeval nastajanje novih, hkrati pa varoval »stare« reveže.

Matic Kristan

BOŽIČ ČEZ PETSTO LET

»Trenutno lahko vsaka svetovna velesila s pritiskom na gumb svet uniči šestintridesetkrat. Z novim paktom o jedrskem razoroževanju se bo nevarnost bistveno zmanjšala.

Po njem bomo svet lahko uničili le še štiriintridesetkrat.«

Nekoč je živel atom urana 235. Do njega je prišel majhen nevtron, ki se je hotel naseliti v njem. Delci v uranu so se sprli, ali naj tujcu dovolijo naselitev ali ga naj naženejo. Ker so vsi vztrajali pri svojem, so se razcepili v dve stranki; atom kriptona in atom barija. Trije nevtroni iz urana pa se niso hoteli prepirati in so šli s trebuhom za kruhom, vsak k svojemu atomu urana. Zgodba se je ponovila z vsakim uranom in vsaka razcepitev je za sabo pustila tri nevtralne nevtrone. Tako je v kraljestvu urana zavladal velikanski nered, ki se ni razrešil še dolgo potem, ko je prvi nevtron prišel k prvemu uranu.

Smešna, nedolžna in neškodljiva pravljica. Kdo bi si mislil, da se je ta zgodba odvila v tistem drobcenem trenutku, ko je bomba obvisela nad Švico - in se sprožila. Da, pravljica je bila neškodljiva le, dokler ni prišla na ušesa napačnim ljudem, ki so z njeno pomočjo naredili najmočnejše orožje za množično uničevanje, ki je kadarkoli obstajalo - jedrsko bombo. Če so ljudje mislili, da so s Hirošimo videli vse, so se motili. Tudi, če bi prva jedrska bomba imela domet en kilometer - zagotovo je imela več -, so imeli okoli leta 2000 pettisočkrat močnejše bombe. Torej p

ettisoč kilometrov. To je, če prav računam, več kot dovolj, da so uničili dovršen del Evrope.

Naj se predstavim. Ime mi je Radoslej Omonec. Rodil sem se leta 2438 v Slovijo, oporišču, zraslem okoli jedrskega zaklonišča, ki so ga postavili za vse Slovence na zemlji takratne Lendave - da bi bili Slovenci na varnem, čimbolj oddaljeni od središča eksplozije. To je edini kraj, kjer danes živijo stalno naseljeni Slovenci, nekaj tisoč jih je.

Delam za podjetje, ki zbira kovino in sploh ves uporaben material iz ruševin stare Slovenije. Odhajam na zahod, v že zelo nevarno območje, kjer iščem material in ga prenašam v zabojnike. Ko je zabojnik poln, prileti helikopter in ga odpelje nazaj v Slovijo. Na delu sem od prvega dežja, takrat le za kakšne tri ali štiri mesece po svojem prostoru in iščem mesta, kjer bi se našlo kaj uporabnega. Druga, daljša sezona nabiralstva se začne po prvem snegu. Snežiti pri nas začne zelo hitro, ponavadi že na začetku avgusta. Ko zapade prvi sneg, imam še ravno dovolj časa, da se poigram s sinom in se poslovim od žene, saj moram pred zoro na-

slednji dan biti že pred podjetjem, kjer nam dajo navodila.

V svetu tam zunaj je veliko nevarnosti - kdo ve, kakšna gadja zalega se skriva v sencah, radiacija se prav tako še ni povsem izčistila, zato verjetno ne bom živel dlje od šestdesetega leta. Hodim peš, noči prespim, kjer si pač posteljem. Delo traja do natanko določenega časa - spoznam ga po zvezdah. Če, ko potegnem črto iz Orionovega pasu skozi severnico na točki, kjer se premica dotika obzorja, vziđe sonce, se lahko po vseh pravilih svoje službe obrnem in po pol leta nabiranja krame odidem domov do prvega dežja. Ravnati se po koledarju je nenatančno, saj v divjini izgubiš občutek za čas - vendar naj bi dan, ko zvezde kažejo na točko sončnega vzhoda, bil petindvajseti december, BOŽIČ.

Tako po pol leta pridem domov, v Slovijo - v mojo hišo, ki je topla in udobna, čeprav je le iz pločevine. Tja, kjer nisem tako neskončno sam, kjer sem varen - pred radiacijo, pred mrazom, pred mutiranimi zvermi, pred nepopustljivim težkim bremenom dela, s svojimi prijatelji in svojo družino.

METODE DELA S SVETIM PISMOM

IDENTIFIKACIJA

Magdalena Mačus – Princi

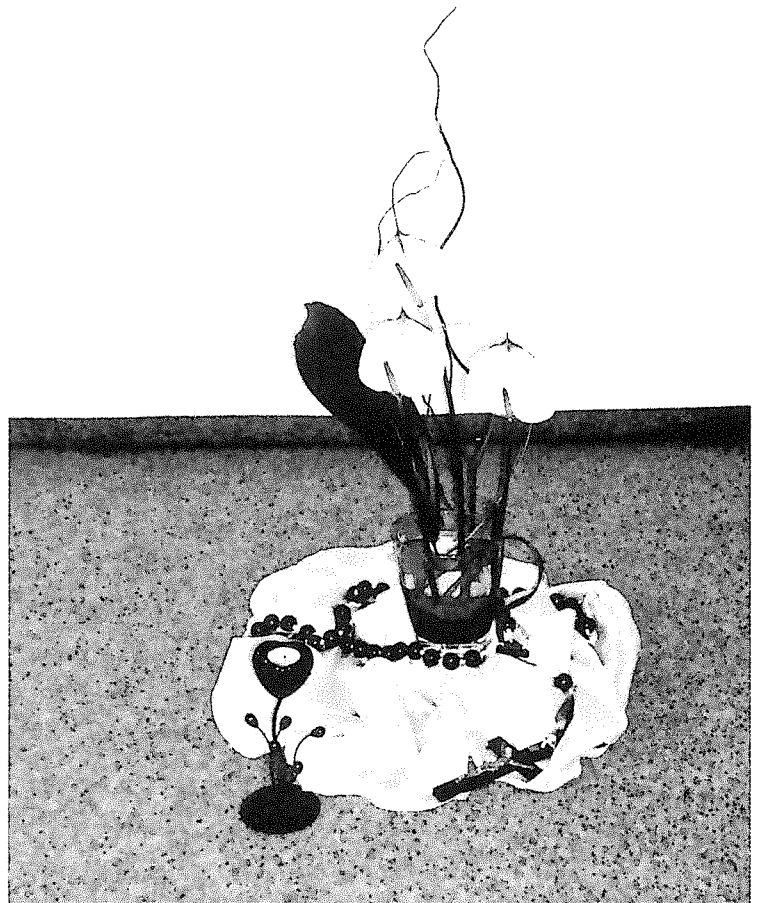
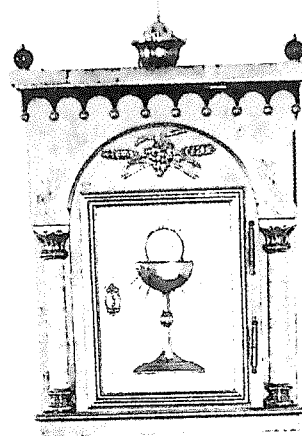
Adventni venec

Moj oče je nemški evangeličanski teolog in pionir socialnih dejavnosti Johan Wichern (1808-1881), predstavil me je prvič v Hamburgu leta 1839. Njegov namen je bil skrajšat otrokom pričakovanje božičnih praznikov in na meni je prvič prižgal belo svečo na prvo nedeljo adventa. Bila sem le velik okrogel lesen svečnik, na meni je prižgal svečko za vsak dan adventa in tako sem postala venec. Glede na število dni adventa v cerkvenem koledarju, se je spreminjalo tudi število prižganih sveč na meni. Štiri velike bele sveče so predstavljale štiri adventne nedelje, med njimi pa je 18 do 24 majhnih rdečih sveč zagorelo za vsak delovni dan v adventu in to do 24. decembra.

V starih časih so mi rekli »krancelj«, bila sem predvsem iz lovorjevih vejic, spetih v krog. Lovor je simbol zmage. Moj oče je morda imel v mislih Kristusovo zmago nad grehom in smrtjo ter obrambo pred hudim, saj luč predstavlja zmago nad temo.

Iz gornjih dežel Nemčije so se moji bratci in sestrice razširili v vse evangeličanske cerkve, kmalu mi je bila odprta pot v domove vernikov in postala sem bolj majhna in le s štirimi svečami, ki predstavljajo štiri adventne nedelje. Sem iz zelenih vej spleten krancelj, pravijo mi venec ali »venček« ko sem še bolj majhna.

V katoliško Cerkev so me postavili prvič leta 1925 v stolnici nemškega mesta Koln. Dobila sem več simboličnih pomenov: Okrogla oblika pomeni popolnost in večnost. Zelene veje govorijo o življenju in o Jezusu Kristusu, ki prihaja med nas. Simbolika vijolične barve predstavlja upanje, da bo tema premagana.

Štiri sveče v vijolični ali beli barvi predstavljajo štiri verske resnice: stvarjenje, učlovečenje, odrešenje in konec sveta; pomenijo tudi štiri strani sveta: sever, jug, vzhod, zahod, kar govori o univerzalnosti Kristusovega učlovečenja za ves svet in vse ljudi in tudi štiri letne čase, kar pomeni, da je bilo Kristusovo rojstvo velikega pomena, ne samo za tisti zgodovinski čas v katerem je živel, ampak za vse čase.

Nekateri povezujejo štiri adventne nedelje in moje sveče s štirimi obdobji zgodovine odrešenja: od stvarjenja do Abrahama, od Abrahama do judovskih kraljev, od judovskih kraljev do babilonskega suženjstva, od babilonskega suženjstva do Kristusovega rojstva.

Danes sem spleten »venec« iz smrekovih vejic. V Vipavi na KPŠ pozdravljam slušatelje z belimi svečami, v domači Cerkvi so danes prižgali drugo rdečo svečo na meni, doma pa čakajo moje vijolične sveče na domače, da jih prižgejo. Prvo adventno nedeljo smo prižgali prvo svečo in pove-

dala sem jim, da pomenijo štirje adventni tedni štiri obljube Jezusa Odrešenika:

1. v rajju na zemlji (Adam in Eva)
2. prerok Izaija (750pr. Kr)
3. angel Gabrijel (25. marca)
4. teta Elizabeta

Vedeli so, da se bo rodil Odrešenik. Vsako nedeljo je več svetlobe. V duhovnem smislu pomeni, da bolj kot smo blizu Bogu, več svetlobe je tudi v našem življenju.

Roman Rovšek

Kamniti vrč

ko mi misli potujejo v otroštvo, v čas, ko sem bil še v materinem naročju, se spominjam svojih številnih brezskrbnih dni. Moja mati je bila skalna stena na pobočju gore Hermon. Še danes skoraj živo občutim, kako je name sijalo sonce, okoli mene so pihali vetrovi, včasih blage sapice, spet drugič bobneči viharji. Velikokrat je deževalo in tedaj so se zlivali čezme hudourniški potočki. V razpokah po mojem telesu se je nabirala zemlja. Iz nje so poganjale drobne cvetke in zeleneli šopi trave. Preko mene so plezale divje živali. Bil je prelepo, da bi večno trajalo...

Nekega poletja so prišli ljudje in me z nekimi čudnimi orodji začeli ločevati od matere. Najbrž si ne morete niti predstavljati, kako je to bolelo. Nato so nas, to je mene in še petero mojih bratov, naložili na voz ter odpeljali v neznano.

Dokler sem mogel, sem zrl na domačo pokrajino, v meni pa se

je srce trgalo od globoke žalosti. Po precej dolgi in naporni vožnji so nas pripeljali v neko vas in takrat sem prvič videl hiše, v katerih stanujejo ljudje. Postavili so nas na dvorišče in očitno za nekaj časa pozabili na nas.

Toda kasneje se je zame zopet začela trnova pot. Prišli so ljudje in me začeli obdelovati s kladivi in nekimi ostrimi predmeti. Oblikovali so moje telo, tako da sem iz neugledne skale postajal vedno bolj okrogel in gladek. Vse to pa so spremljale grozne bolečine. Po nepopisnem mučenju so nas zopet naložili na voz in odpeljali do hiše, ki je stala blizu obale velike vode. Postavili so nas pod oboke na rob velikega dvorišča. Tu sem se prijetno počutil. Občasno so nas napolnili z vodo, ki so jo potem uporabljali za različne namene. Moje življenje je potekalo precej enolično, brez velikih presenečenj.

A nekega dne se je zgodilo. Ljudje so bolj kot ponavadi tekali naokrog in skrbno čistili hišo in dvorišče. Tudi nas so zdrgnili, tako da smo se svetili kot novi. Čudil sem se temu živžavu, dokler nisem iz razgovora med služabniki razbral, da se bo poročil sin mojega lastnika. Po vsem dvorišču so postavili mize in klopi za množico povabljenih svatov. Vse je bilo okrašeno s cvetjem in zazdelo se mi je, kot da sem zopet v domačem kraju.

Končno je prišel težko pričakovani poročni dan. Gostje so začeli prihajati že navsezgodaj in si izbirali svoje sedeže. Služabniki so se ves čas trudili, da bi se povabljeni prijetno počutili. Vsi so govorili eden čez drugega, se veselili in prepevali. Toda ob vsem razpoloženju mi je neverjetno odzvanjal v ušesih glas nepoznane žene, ki je očitno imela nekaj besede med strežniki. Čeprav na trenutke odločen ženski glas, je v meni vzbujal

prijetne občutke. Navdajal me je z nepopisnim mirom, kot da bi poslušal svojo mamo. Gostov je bilo čedalje več, pili so in jedli ter bili zares odlično razpoloženi. Naenkrat pa, kot da je vsa zbrana družba za trenutek obnemela. Na dvorišče je vstopil mlajši moški, star približno trideset let. Z njim je bila skupina njegovih tovarišev, mislim, da ne več kot dvanajst ljudi. Na njih ni bilo videti nič posebnega, očitno pa je bilo, da so poslušali tega tridesetletnika, kot da bi bil on njihov učitelj in oni njegovi učenci. Posedli so se za mizo čisto

blizu mesta, kjer sem stal s svojimi brati.

Veselje se je nadaljevalo, v meni pa je od trenutka dalje, ko sem zagledal tistega tujca, naraščala neka napetost in nemir. Bili so čudni, toda prijetni občutki. Služabniki so nosili na mize vse več jedi in pijače, ki so jo gostje zahtevali. Vendar sem vse bolj in bolj postajal prepričan, da nekaj ni v redu. Služabniki in tista žena, mimogrede, slišal sem, da ji je ime Miriam, so bili vse bolj zaskrbljeni. Šepetaje so se pogovarjali med seboj in potem je ta

Miriam stopila do tistega moškega, ki je s svojimi tovariši sedel blizu mene. Slišal sem, ko mu je rekla: »Vina nimajo.« In moški jo je čudno pogledal in ji odgovoril: »Kaj imam s teboj, žena. Moja ura še ni prišla.« Nato se je obrnil k tovarišem in se pogovarjal dalje. Obnašal se je, kot da se ni nič zgodilo, kot da je slišal zares nepomembno novico. V tistem trenutku se mi je žena globoko zasmilila. Vendar sem čutil, da ne bo odnehala. Nekaj trenutkov kasneje sem zaslišal, ko je dejala služabnikom: »Kar koli vam reče, storite.« In presenetljivo. Ni pretekla niti minuta, ko je moški vstal ter stopil do služabnikov, ki so stali blizu mene in mojih bratov. Rekel jim je: »Napolnite vrče z vodo!«

Neverjetna in popolnoma nemogoča zamisel! Vina nimajo, on pa govori o vodi. Toda služabniki so resnično začeli nositi iz vodnjaka vodo in nas napolnili. Moram

vam povedati, da sem se tokrat počutil popolnoma drugače kot vedno doslej, ko so me napolnili z vodo. Bil je nek skrivnosten, čudovit občutek. Zaslutil sem, da se bo zgodilo nekaj nevsakdanjega. Moški se je zopet oglasil in rekel služabnikom: »Zajemite zdaj in nesite starešini!« In takoj so ga ubogali. Toda, kar je najpomembnejše: v trenutku, ko je moški izrekel svoje besede, je moja notranjost prešinila neka skrivnostna moč. Čutil sem, in v to sem bil v trenutku popolnoma prepričan, da voda v meni ni več tisto, kar je bila. Da voda ni več voda! Da je postala nekaj povsem drugega, neznanega. Služabniki so zajeli nekaj tekočine in jo odnesli starešini. Ta jo je poskusil, se obrnil k ženinu in mu dejal: »Vsakdo postreže najprej z dobrim vinom, in ko se ljudje napijejo, s slabšim, ti pa si dobro vino prihranil do zdaj.« Ženin je molčal. Prepričan sem, da je

bil preveč začuden, da bi mu lahko karkoli odgovoril.

V meni pa so se rojevale vedno nove misli in občutja... Saj veste, da vame niso nikoli nalivali vina, temveč vedno samo vodo. In ko je ta voda postala vino, me je preplavil občutek, da to vino ni navadno vino, temveč nekaj posebnega. Da je to daritev, ki jo je nekdo od vekomaj pripravil in jo v določenem trenutku tudi izvršil.

Zaupam vam le še to, da sem čez nekaj let slišal presenetljivo vest, da je bil moški, ki je vodo spremenil v vino, sam Božji Sin. Govorili so, da so ga zlobni ljudje sicer neopravičeno obsodili na smrt na križu, vendar je po treh dneh vstal od mrtvih in kasneje šel v nebo. Nekateri so vse to videli in z njim po vstajenju tudi govorili. Žal tega vsi ne verjamejo, sam pa priznam, da verujem v to, pa čeprav imam samo kamnito srce.

VZEMI IN BERI

S. Jožica Merlak HMP

Svetopisemske urice

Priročnik za biblično skupino malčkov (3-6 let)

124 str., cena 15 EUR

Slovenska škofovska konferenca je pri Celjski Mohorjevi družbi izdala prvi priročnik v zbirki Biblia. Le-ta je namenjen najmlajšim udeležencem bibličnih skupin, starih 3-6 let. Njihov avtorica s. Jožica Merlak HMP je slovenski katehetski javnosti znana kot inovatorica svetopisemskih uric za najmlajše, ki se izvajajo v murskosoboški, koprski, ljubljanski in novomeški škofiji. Zanje pa se zanimajo tudi v srednjeevropski regiji Catholic Biblical Federation. S. Jožica je o začetkih in sedanjem stanju te pastorage in zgradbi svetopisemske urice predavala na vseslovenskem srečanju Slovenskega bibličnega gibanja v Šentvidu novembra 2010, kar je objavljeno v BBD 2011 št. 1, str. 3-5.

V priročniku avtorica predstavi značilnosti, ki predšolskemu otroku omogočajo intimen odnos z Bogom. Majhen otrok je sposoben doseči popolno zbranost (za nekaj sekund, največ nekaj minut) ter pravo kontemplacijo in mistično okušanje Boga. To je psihološko-duhovna danost, s pomočjo katere je možno majhnim otrokom približati verske resnice, liturgijo in cerkvene praznike, vse z name-

nom, da se srečata Bog in otrok. S. Jožica v knjigi predstavi zgradbo posamezne urice, metode predstavitve in poglobljanja Božje besede, sodelovanje s starši, predlog dvoletnega programa. V vsakem letu je 26 enot, v katerih prevladujejo odlomki iz Jezusovega življenja, nekaj pa je tudi prizorov iz Stare zaveze ter svetnikov oz. praznikov. Pri vsaki uri poleg izbrane Božje besede predstavi razporeditev prostora, sredstva, molitev, jedro oznanila, cilj/a ter potek ure. Na

koncu knjige je seznam domače in tuje literature s področja svetopisemske pastorage ter otroške psihologije in pedagogike.

S priročnikom Svetopisemske urice smo v slovenskem vzgojnem prizadevanju dobili dragocen kažipot in uporaben pripomoček pri vzgoji naših najmlajših, in to pri vzgoji za najdragocenejša doživljanja, ki jih lahko našim najmlajšim ponudimo kot popotnico v življenje.

s. Snežna Večko

• Spela Vaupot • 2. B

48. ROJEN JE V BETLEHEMU

Iz arhiva SBG.

*Na slamo bil je položen
in jasli v hlevu ni se zbal,
je z malo mleka hranil se,
ki ptice nasičuje vse.*

Iz himne za hvalnice v božičnem času